

BEÇİN KALESİ VE ORTA ÇAĞ KENTİ 2021 YILI KAZI, KORUMA VE ONARIM ÇALIŞMALARI

Kadir PEKTAŞ¹

Özet

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün izni doğrultusunda Muğla İli, Milas İlçesi, Beçin Kalesi'nde 2021 yılında yapılan kazı, restorasyon ve depo çalışmaları, yıl boyu sürmüştür. 2021 yılında yıl boyu devam eden çalışmalar beş farklı alanda sürdürülmüştür. Kazı çalışmalarının yanında restorasyon ve belgeleme çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Yelli Camii ve Kale Önü Çeşmesinin restorasyon uygulaması tamamlanmış, Kubbeli Çeşmenin restorasyonuna başlanmıştır.

İç Kale'de Beylikler ve Osmanlı katmanını belirginleştirmek daha sonra daha alttaki katmanlara ulaşmak için Kale Hamamı'nın güneydoğusunda, çevresine göre nispeten daha yüksek kotta bulunan CT54 ve CT55 plan karelerinde kazı yapılmıştır. Kazılarla üst kottaki iki mekânın ortasında, ev olarak kullanıldığını düşündüğümüz biri daha geniş ve birbirine bitişik üç mekân ortaya çıkarılmıştır. Kazı ve elek çalışmalarında çok sayıda farklı dönem izlerini taşıyan seramik, metal, taş, mermer vb. eserlere rastlanılmıştır. Bu eserlerden biri Kilya tipi figürine ait baş kısmı olup Geç Kalkolitik - Erken Tunç çağına tarihlenmektedir.

Kubbeli Çeşme'nin yanında, CJ 58-59 plan karelerine denk gelen kuyu ve merdivenli kısımda çalışmalar yürütülmüştür. Dış ölçüleri 1.30 x 1.40 m kuyunun bulunduğu kuyunun yürüme zemininden -19 m derinliğe indiği tespit edilmiş, kuyunun duvarlarında toplam 11 adet niş saptanmıştır. Çeşme ve önündeki kuyu ile ilişkilendirilen arkadaki basamaklı yapıda

---

¹ Prof. Dr. Kadir Pektaş Prof. Dr. Kadir PEKTAŞ İstanbul Medeniyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü, D100 Karayolu Yanyol 34700 Üsküdar-İstanbul/TÜRKİYE. pektaskadir@hotmail.com

kazılar kuyudaki çalışmalarla koşut devam etmiştir. Merdivenli b6l6m kuyuya birleşene kadar 5 d6n6ř yapmakta ve yaklaşık 15 m kadar inmektedir. Bu b6l6mlerde 6st 6rt6n6n tamamen 66km6ř olduğu anlaşılmıştır.

Farklı d6nemlere ait seramik grubu tabakalanma g6zetmeksizin Tunç 6ağından Klasik d6neme kadar farklı d6nemlere tarihlenmektedir. A6ığa 6ıkarılan pişmiş toprak eserler mimari terakotalar, seramikler ve pişmiş toprak fig6rinler olmak 6zere 66 ayrılmaktadır. Bunların yanında az sayıda cam, metal, kemik buluntu ele ge6miştir. Fig6rinler, tabure yada arkalığı olmayan bir taht 6zerinde oturan kadın, poloslu ayakta duran rahip yada rahibe, belden yukarısı 6ıplak omuzdan sarkan kithonlu rahip, elinde phiale ve baston tutan rahip ve Aphrodite Eros'lu 6rneklerdir.

Menteşe Mezarlığı'nın g6neybatı k6şesinde k66k 6aplı bir kazı yapılmıştır. Ortaya 6ıkarılan yapının kare planlı mek6n ile kapı a6ıklığının bulunduğu cephesinde bir giriş mek6nından meydana geldiği tespit edilmiştir.

66g6z Hanı'nın restorasyon projesine y6nelik olarak y6r6t6len kazılarda yapının 6evresinde sonradan eklenmiş mek6nlar ortaya 6ıkarılmıştır.

İ6 Kale girişinin g6neyindeki sarnıcın zemininin ortaya 6ıkarılması i6in kuzey doğu y6nde sondaj yapılmış, -2.70 m seviyede siva zemin ortaya 6ıkarılmıştır. Beşik tonozla kapatılan bu sarnıcın yaklaşık 381.15 metrek6p su topladığı anlaşılmıştır.

2021 yılında kazı 6alışmalarında 6ok sayıda sikke, 6eşitli metal obje ile sırlı ve sırsız seramik par6aları ele ge6irilmıştir.

Anahtar Kelimeler: Be6in Kalesi, Mimari, Cami, Kuyu, 6eşme

BEÇİN CASTLE AND MEDIEVAL CITY EXCAVATION, CONSERVATION AND RESTORATION WORKS IN 2021

Summary

With the permission of the Ministry of Culture and Tourism, General Directorate of Cultural Heritage and Museums, excavation, restoration and storage works at Beçin Castle in Milas District of Muğla Province in 2021 continued throughout the year. In 2021, year-round excavations were carried out in five different areas. In addition to excavation works, restoration and documentation works were emphasized. The restoration of the Yelli Mosque and Kale Önü Fountain was completed and the restoration of the Domed Fountain was started.

In order to clarify the Beylik and Ottoman layers in the Inner Fortress and then to reach the lower layers, excavations were carried out in plan squares CT54 and CT55, which are located at a relatively higher level than the surrounding area, southeast of the Kale Hamam. The excavations revealed three adjoining rooms, one of which is larger and which we think was used as a house, in the middle of the two rooms on the upper level. During the excavation and sieving works, a large number of ceramic, metal, stone, marble, etc. artifacts bearing traces of different periods were found. One of these artifacts is the head of a Kilya-type figurine dating to the Late Chalcolithic - Early Bronze Age.

Next to the Domed Fountain, studies were carried out in the section with well and stairs corresponding to plan squares CJ 58-59. It was determined that the well with external dimensions of 1.30 x 1.40 m descends to a depth of -19 m from the walking ground and a total of 11 niches were found on the walls of the well. The excavations in the stepped structure at the back, which is associated with the fountain and the well in front of it, continued parallel to the excavations in the well. The stepped section makes 5 turns until it joins the well and descends approximately 15 meters. It was found that the upper cover had completely collapsed in these sections.

The ceramic group belonging to different periods is dated to different periods from Bronze Age to Classical Period regardless of stratification. The terracotta artifacts unearthed are divided into three categories; architectural

terracotta, ceramics and terracotta figurines. In addition to these, a small number of glass, metal and bone artifacts were recovered. The figurines include a woman sitting on a throne without a stool or backrest, a standing priest or priestess with a polos, a priest with a kithon hanging from his bare shoulders from the waist up, a priest holding a phiale and a walking stick and Aphrodite Eros.

A small excavation was carried out in the southwest corner of the Menteşe Cemetery. It was found that the structure consists of a square planned space and an entrance space on the façade with a door opening.

During the excavations carried out for the restoration project of Üçgöz Inn, later added spaces were uncovered around the building.

In order to reveal the floor of the cistern south of the entrance to the Inner Castle, a sounding was made in the north-east direction and a plaster floor was uncovered at a level of -2.70 m. It was understood that this cistern, which was closed with a barrel vault, collected approximately 381.15 cubic meters of water.

In 2021, many coins, various metal objects and glazed and unglazed ceramic sherds were recovered during the excavations.

Key Words: Beçin Citadelle, Architecture, Mosque, Well, Fountain

2021 yılı faaliyetlerine, her yıl düzenli olarak yapılan temizlik çalışmasıyla başlanmış, ören yeri gezi güzergâhında, tarihi yapılarda, kent meydanında ot ve bitki temizliği yapılmıştır. Deve Hanından başlayarak Yelli Külliyesi'ne uzanan makilerle kaplanmış tarihi yol temizlenerek ortaya çıkarılmıştır (Fotoğraf 1).

Fotoğraf 1: İç Kale'de yürütülen temizlik çalışmaları

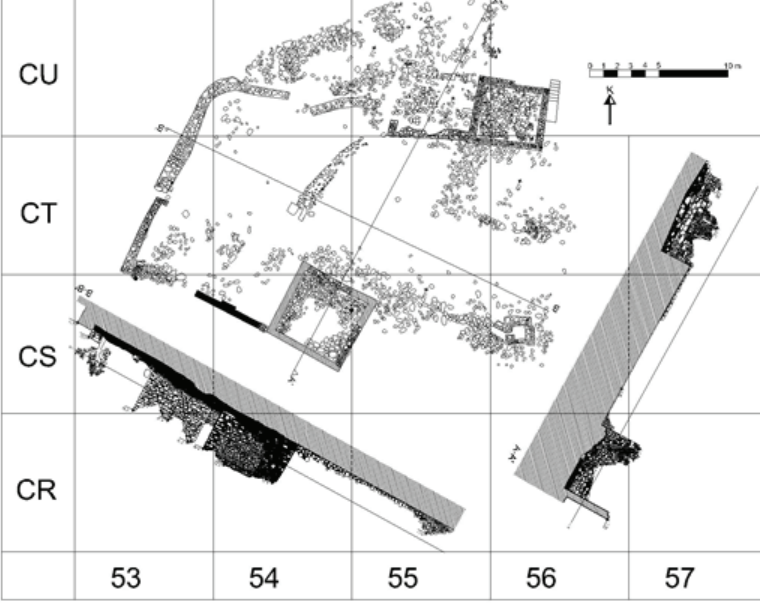
KAZI ÇALIŞMALARI

2021 yılı kazı programı doğrultusunda, İç Kalede, kalenin eteklerinde, Menteşe Mezarlığında ve Üçgöz (Deve Damı) Hanında çalışmalar yapılmıştır.

İç Kalede CT55 - CT54 Plan Karelerindeki Çalışmalar:

İç Kale'deki yapı topluluklarının birbiriyle ilişkisini, dönemsel katman farklılıklarını ve İç Kale'nin bilinmeyen yönlerine ışık tutmak için, geçmiş yıllarda başlayan çalışmalar 2021 yılında da sürdürülmüştür. İç Kale'deki Kale Hamamı'nın güneydoğusunda çevresine göre nispeten daha yüksek kotta (+1.88 m) bulunan CT54 ve CT55 plan karelerinde temizlik,

fotoğraflama ve rölöve işlemlerinden sonra, seviye indirme işlemlerine hazır duruma getirilmiştir (Şekil 1), (Fotoğraf 2).

Şekil 1 – İç Kale kazı öncesi rölöve

Fotoğraf 2: İç Kale'nin çalışma öncesi genel görünümü

Bu alanda 1.80 m kadar seviye indirilmiş, üst toprak katmanı alındıktan sonra -20 kotta yoğun moloz tabakası ile karşılaşmıştır. Alandaki yapıların çoğu yıkık halde bulunduğundan kazı alanında moloz kaldırma işlemi bir hayli uzun sürmüştür. Kaldırılan molozun altından duvar kalıntıları üzeğin -50 cm altından çıkmaya başlamıştır (Fotoğraf 3).

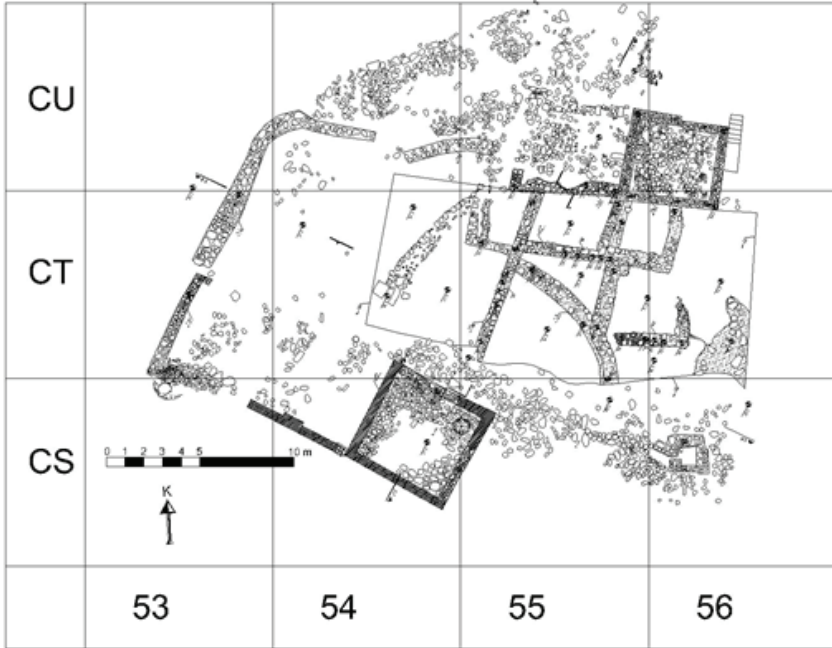
Fotoğraf 3: CT55 nolu açmada açığa çıkarılan yapı grupları

CT54 - CT55 plan karelerinde hedeflenen çalışma aynı katmanı takip ederek önce İç Kale'nin topografyasına göre daha yüksekte bulunan bir alanda Beylikler ve Osmanlı katmanını belirginleştirmek daha sonra daha alttaki katmanlara ulaşmaktı.

Ortaya çıkarılan alan (Şekil 2) birbirine bitişik farklı ölçülerde mekânlardan oluşmaktadır (Fotoğraf 4). CS 54 ile CU 55-56 karelerindeki, duvarları belirli bir yüksekliğe kadar ayakta olan mekânların arasında kalan alanda temel seviyesinde ortaya çıkarılan duvar izleri henüz anlamlı bir sonuç vermemektedir. İki küçük odanın bitişindeki büyük mekânı, ortadan oval biçimli bir kalıntının kestiği görülür. Mekânların beden duvarları ortalama 40 cm kalınlığındadır. Çalışmalar ortalama - 2 m kotunda sonlandırılmıştır.

Fotoğraf 4: CT55 açmasında kazı sonrası genel görünümü

Şekil 2- İç Kale kazı sonrası çizimi

Kazılar sırasında ortaya çıkarılan buluntu çeşitliliği kalenin geçmişi ve dönem izlerini bize yansıtması bakımından çok verimli olmuştur. Kazı ve elek çalışmalarında çok sayıda farklı dönem izlerini taşıyan seramik, metal, taş, mermer vb. eserlere rastlanılmıştır. Bu eserlerden biri Kilya tipi figürine ait baş kısmı olup (Fotoğraf 5) Geç Kalkolitik - Erken Tunç çağına tarihlenmektedir.

Fotoğraf 5: Kilya tipi figürüne ait baş kısmı

Kuyu ve Merdivenli Yapı

2021 yılı çalışma programında yer alan Kaleönü Çeşmesi'nin restorasyonu esnasında, çeşmenin güneyinde bulunan ve üç sıra halinde basamakları açıkta tespit edilen yapı ile kuzeyinde bulunan yaklaşık 1.30 x 1.40 m ölçülerindeki yapının bulunduğu alanlarda çalışmalar yürütülmüştür. CJ 59 plan karesine denk gelen (Fotoğraf 6-7) bu alanda aralıklarla devam eden kazı ve temizlik yaklaşık 120 gün sürmüştür.

Fotoğraf 6: Kuyu ve merdivenli yapıda seviye inme çalışmaları ve tahkimat

Fotoğraf 7: Merdivenli yapıda yapılan çalışmalarda açığa çıkarılan basamaklar

Kuyunun mevcut derinliği olan -60 cm'de başlayan boşaltma işlemi sırasında kuyunun gittikçe derinleşmesi ile aşağı doğru geçici ahşap merdiven yapılmıştır. Yaklaşık 11 m derinliğe ulaşıldığında çalışmalar geçici süre durdurulmuş, alanın statik incelemesi yapılmış ve çalışmalara dört madencinin katılımıyla tahkimatlar yapılarak devam edilmiştir.

Kuyu, eni ve boyu farklı ölçülerde kalınlığı 7 ila 10 cm arasında değişen petrol mavisi renge sahip kayrak taşı plakaların şaşırtmalı derzler ile üst üste bindirilmesiyle oluşturulmuştur. Üst açıklığı 1.30 x 1.40 m ölçülerinde kareye yakın bir plana sahip kuyunun yürüme zemininden -19 m

derinliğe ulaştığı tespit edilmiştir (Şekil 3-4). Seviye indirildikçe -6.44 - 10.51 m seviyeleri arasında toplam 11 adet nişin varlığı saptanmış, her biri ayrı numaralandırılarak fotoğraf ve çizimler ile belgelenmiştir.

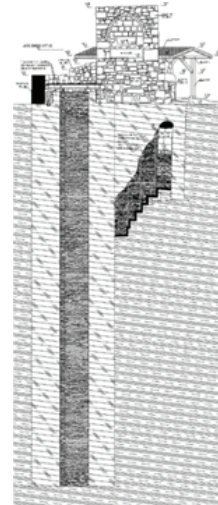
Kuyu ile ilişkilendirilen basamaklı yapıda kazı faaliyetleri kuyudaki çalışmalarla koşut devam etmiştir. Merdivenli bölüm kuyuya birleşene kadar 5 dönüş yapmakta ve yaklaşık 15 m kadar inmektedir. Bu bölümlerde üst örtünün tamamen çökmüş olduğu anlaşılmıştır.

Kazılar esnasında ele geçen kırık seramik buluntu grubunun -6 m ile -11 m seviyelerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Farklı dönemlere ait seramik grubunun herhangi bir tabakalanma gözetmeksizin tunç çağından klasik döneme kadar farklı dönemlere tarihlenmesi buradaki toprağın sonradan doldurulduğu izlenimi vermektedir.

Burada açığa çıkarılan pişmiş toprak eserleri üç grupta incelemek mümkündür. Mimari terakotalar, seramik eserler ve pişmiş toprak figürinlerden oluşna pişmiş toprak eserlerden başka az sayıda cam, metal, kemik buluntu ele geçmiştir. Figürinler, tabure yada arkalığı olmayan bir taht üzerinde oturan kadın, poloslu ayakta duran rahip yada rahibe, belden yukarısı çıplak omuzdan sarkan kithonlu rahip, elinde phiale ve baston tutan rahip ve Aphrodite Eros’lu örneklerdir.

Şekil 3 – Çeşme, kuyu ve merdivenli yapı

Şekil 4 - Kuyu merdivenli yapı kesiti

Menteşe Mezarlığı

Emir Avlusu'ndan Yelli Cami'ye doğru gidiş yönünde Mentеше Mezarlığı'nın güneybatı köşesinde küçük çaplı bir kazı çalışması yapılmıştır. Mezarlığın diğer yerlerine göre kot seviyesi daha yüksekte bulunan bölgede öncelikle ot temizliği ve yıkıntı taşların kaldırılması ile çalışmalara başlanmıştır (Fotoğraf 8). Seviye indirme sırasında -50 cm den moloz duvar örgüsü ile karşılaşmıştır. Beden duvarlarının iç kısmında moloz tabakanın altından çok sayıda tuğla ve kireç harç tabakası ile karşılaşmıştır. Üst örtüye ait olabileceğini düşündüğümüz bu malzemeler düzgün şekilde istiflenmiş ve belgelenmiştir.

2.50 x 2.40 m ölçülerindeki yapının duvar kalınlığı kuzeyde 80 cm, diğer yönlerde 65 cm'dir (Şekil 5).

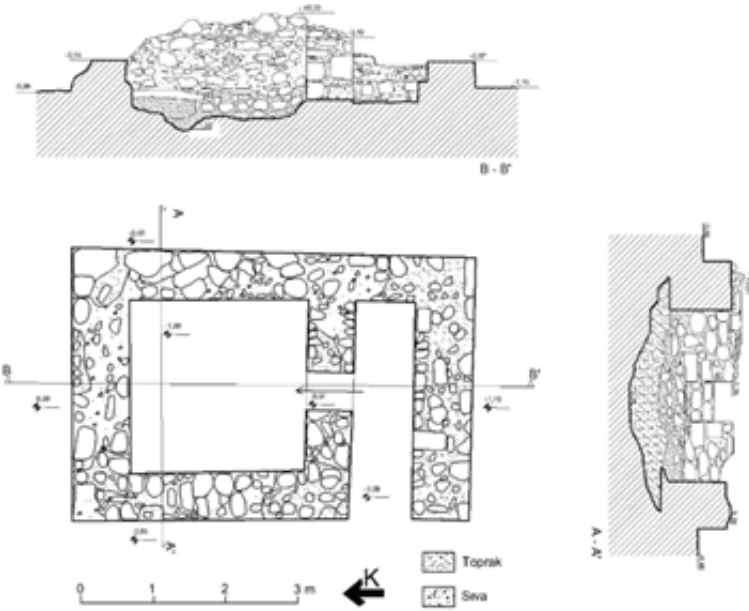
Ortaya çıkarılan yapının kare planlı mekân ile kapı açıklığının bulunduğu cephesinde bir giriş mekânından meydana geldiği tespit edilmiştir (Fotoğraf 9-10). Yapının içten sıvalıdır.

Fotoğraf 8: Mentеше Mezarlığı genel görünüm

Fotoğraf 9: Mentеше Mezarlığında açığa çıkarılan mekânda yapılan kazı çalışmaları

Şekil 5 – Mentеше Mezarlığında ortaya çıkarılan yapı

Fotoğraf 10: Menteşe Mezarlığı yapının genel görünümü

Açma içerisinde yaklaşık -70 cm derinlikte, batı ve doğu duvarda iki adet oyuk-niş ortaya çıkarılmıştır. Hangi amaçla açıldığı henüz netlik kazanmasa da zemin kotundan altta yer alan bu oyuklar kanalizasyon sistemiyle ilgili olabileceği gibi sıcak-soğuk su künklerinin geçtiği alanlar da olabilir.

Açma içerisinde farklı seviye ve bölgelerden form vermeyen kiremit, seramik ve mezar taşı parçaları, çoğunluğunu çivilerin oluşturduğu metal objeler ile hayvan ve insan kemiklerine rastlanmıştır.

Üçgöz Hanı (Deve Damı) Çevresi Kazı Çalışmaları

Yapı doğu-batı doğrultusunda uzanan yapı tek sahınlı beşik tonoz örtülüdür. Yapı moloz taş ile inşa edilmiştir. Hanın çevresiyle birlikte mimari olarak tanımlanabilmesi ve koruma projesinin yapılabilmesi için AV61-60, AU 59-60-61, AT 59 -60-61 plan karelere denk gelen alanlarda çalışmalar yapılmıştır.

Çalışmalara öncelikli olarak yapıda ve yakın çevresinde temizlikle başlanmıştır. Bunun ardından yapının güney, doğu ve kuzey yönlerinde bulunan alanlarda eşzamanlı seviye indirme çalışmalarına başlanmıştır.

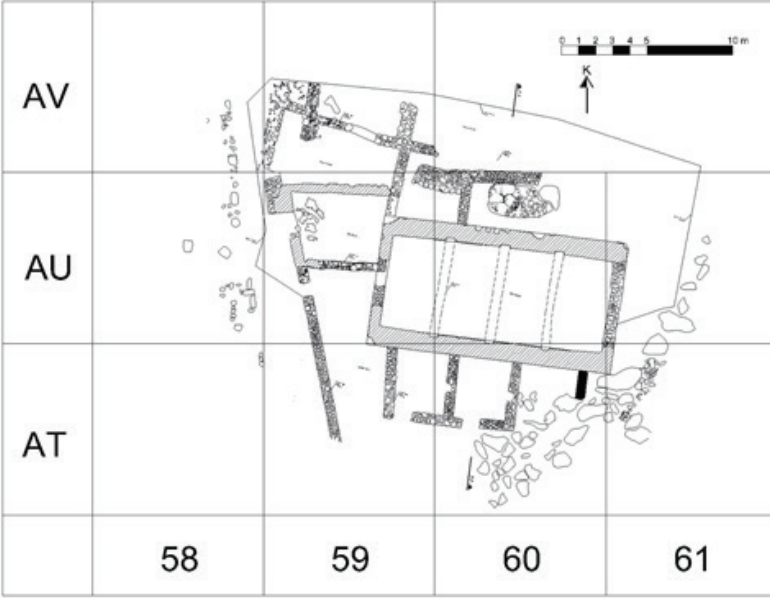

Hanın güney kısmında uçuruma bakan tarafta -15 cm derinlikte duvarların toprak altında kalan kısımları ortaya çıkarıldıktan sonra kazılar batıya doğru ilerlemiştir (Fotoğraf 11-12). Doğu kısımdaki seviye indirme çalışmalarında yapının üst kısmından bütün halinde koptuğu düşünülen moloz duvar kütleleri ile karşılaşmıştır. Devam eden çalışmalarda hanın doğu cephesine bitişik halde bulunan mekânlar ortaya çıkarılmıştır. Batı cephede daha önceki kazı sezonlarında çalışmalar yapıldığı düşünülmektedir. Sadece temizliğin ardından ana kayaya kadar kazılmış ocaklı üç ayrı mekânla karşılaşmıştır. Giriş cephesinin kuzeyinde kalan alanda ise mekân belli olmakla birlikte içi toprak ile doluydu. Burada yapılan seviye indirme çalışmaları sonrasında han görevlilerinin kullandığı mekânlar olabileceği düşünülmüştür. Böylece tek sahınlı büyük yapının doğu, batı ve kuzey cephesine ihtiyaca göre çeşitli küçük mekânların eklendiği tespit edilmiştir (Şekil 6).

Güney taraftaki mekânlar bir avlu duvarı ile sınırlandırılmış ancak kuzey tarafta bir avlu duvarına rastlanmamıştır. Buradaki kazılarda sikkelerle sırlı sırsız seramikler ele geçmiştir.

Fotoğraf 11: Üçgöz Hanı'nda belirlenen çalışma sahası

Şekil 6 – Üçgöz Hanı kazı sonrası çizimi

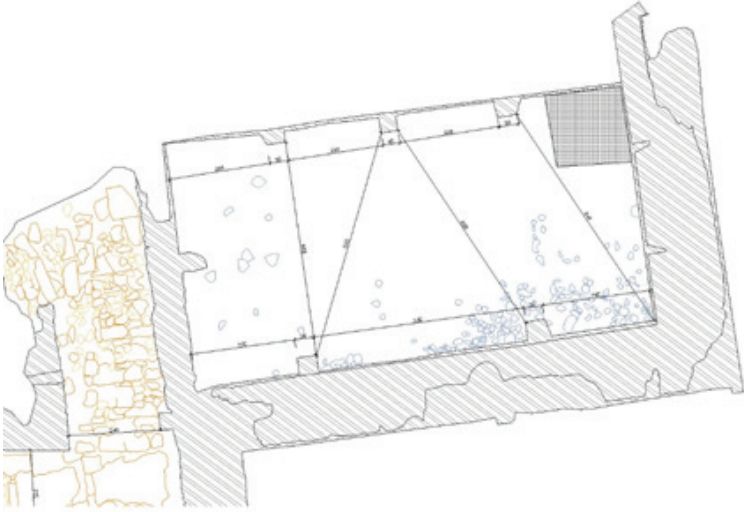
Fotoğraf 12: Çalışmaların ardından yapının genel görünümü

İç Kale Giriş Sarnıcı

Beçin İç Kalesi girişinin güneyinde bulunan sarnıcın zemin bölümünün ortaya çıkarılması için kuzey doğu yönünde 2x2 metrelik sondaj çalışması başlatılmıştır. Yapının boyutu, su kapasitesi gibi sorulara cevap bulmak için yapılan çalışma ilk önce bütün sarnıcı boşaltmak amacıyla başlamış ancak daha sonra statik endişelerle belirli yerlerde sondaj yapılmasına karar verilmiştir. Sarnıcın güney doğu ucunda belirlenen alanda yapılan seviye indirme çalışmaları sonucunda -1.30 m derinliğinde suyla karşılaşmış, pompa ile tahliye edilmiştir. Kazı yapılan yüzeyden -2.70 m seviyede sıva zemin ortaya çıkarılmıştır (Şekil 7, Fotoğraf 13-14). Kazı ile açılan bölümlerde duvarlar, çökme riskine karşılık ahşap malzeme ile koruma altına alınmıştır.

Fotoğraf 13: Giriş Sarnıcı'nın genel görünümü

Şekil 7 - Giriş sarnıcı rölövesi

Fotoğraf 14: Sondajda yapılan seviye inme çalışmaları

Beden duvarları ve zemini düzgün sıvalıdır. Sarnıç 12.10 m uzunlukta, 6,30 m genişlikte olup beşik tonozla kapatılmış olmalıydı. Açılan sondaj baz alınarak su dolan alanın ortalama 5 m ye yakın olduğu söylenebilir. Bu ölçüler referans alınarak sarnıcın ortalama 381.15 metreküp su aldığını söylemek mümkündür.

LABORATUVAR VE DEPO ÇALIŞMALARI

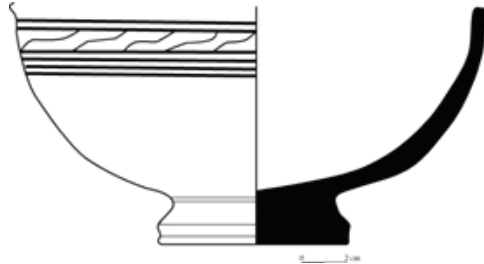
2021 Yılı Pişmiş Toprak Eserler

Eserler değerlendirildiğinde; Bizans, Beylikler, Osmanlı dönemlerine tarihlenen kaplar dışında, İç Kale’de tunç çağına, CJ59 plan karesindeki kuyuda² yapılan kazılarda Geç Helenistik döneme tarihlenen seramik buluntulara rastlanılmıştır. Özellikle İç Kalede CT54 – CT55 açmalarında ve Kale Önü Çeşmesi’nin önünde yer alan CJ59 plan karesinde yapılan çalışmalar sonucunda ele geçen seramik buluntular oldukça geniş tarihsel sürece yayılmaktadır.

Seramik buluntular içerisinde kırık ve küçük parçalılar çoğunlukta olmak üzere tüm ya da tüme yakın kaplar da bulunmaktadır. Açmalarına göre gruplandırılan seramikler daha sonra hamur özelliklerine göre yan yana getirilip birleştirilmeleri sağlanmıştır. Beçin’de geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da yapılan kazılarda buluntuların büyük çoğunluğunu kırmızı hamurlu seramikler oluşturmaktadır. Milet işi, kazıma, renkli sır altına boyama, baskı tekniği ve sırsız seramikler, kırmızı hamurlu seramik grubunu oluşturmaktadır.

Şekil 8 - Milet İşi Kase Çizimi

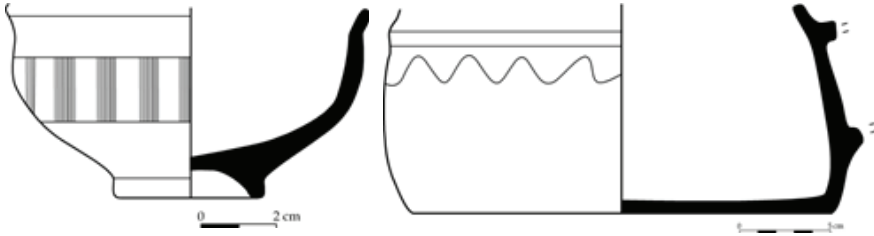

Şekil 9 - Sırlı Kase Çizimi

² Antik Kuyu ve Merdivenli yapıdan ortaya çıkarılan eserlerin yayın çalışması 2022-2023 yılı içerisinde yapılacaktır.

Fotoğraf 15: Milet İşi kâse**Fotoğraf 16:** Sırlı kâse

14- 15. yüzyıla tarihlenen kırık halde ele geçen kâselerde bitkisel bezemeler, meander motifi ve kıvrık dalların oluşturduğu kompozisyonlar görülmektedir. (Şekil 8-9), (Fotoğraf 15-16). Tek renk sırlı seramikler 2021 yılında yapılan kazılarda, önceki yıllara oranla daha az sayıda ele geçmiştir. Kâseler, tabaklar ve bunlara ait parçalar bulunmaktadır. Buluntular arasındaki kâseler, kaideden gövdeye geçişte keskin bir profil yaptıktan sonra, gövde ağız kenarına kadar genişleyerek devam etmiştir (Şekil 10), (Fotoğraf 17).

Şekil 10 - Tek Renk Sırlı Kâse Çizimi**Şekil 11 - Pişirme Kabı Çizimi**

Fotoğraf 17: Tek renk sırlı kâse

Fotoğraf 18: Pişirme kabı

Geçtiğimiz yıllarda yapılan çalışmalarda sırlı seramikler buluntular arasında önemli bir yere sahipken 2021 yılında yapılan çalışmalarda kabaca imal edilen sırsız seramiklerin, daha fazla bulunduğu görülmüştür. Halk tarafından günlük hayatta daha çok kullanılan sırlı – sırsız mutfak kapları, testiler, depolama kaplarının dışında; ağırşaklar, kandiller, lüleler, figürinler, kozmetik kapları da buluntular arasındadır (Şekil 11), (Fotoğraf 18).

2021 Yılı Sikkeleri

2021 yılı kazı döneminde kazının küçük buluntu listesine kayıtlı 29 adet sikke eser ele geçmiştir. Bu buluntuların mekanik temizliği ve tasnif işlemi bittiğinde 26 adedi etütlük 3 adedi ise envanterlik eser olarak olarak müzeye teslim edilmiştir. 29 adet sikke; Helenistik, Roma, Bizans, Menteşe ve Saruhanoğulları beylikleri ile Osmanlı dönemine tarihlenmektedir (Fotoğraf 19-20-21) . Ayrıca 3 eser Cumhuriyet dönemine tarihlenirken 6 eserin ise hangi döneme ait olduğu anlaşılamamıştır (Şekil 12).

Karia Satrapları:

1 adet

Roma:

1 adet

Grek Dönemi:

1 adet

Bizans:

3 adet

Saruhan:

1 adet

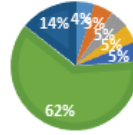
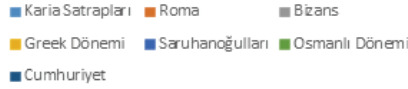
Osmanlı:

13 adet

Cumhuriyet:

3 adet

DÖNEMİNE GÖRE

Şekil 12- Dönemlerine göre sikkeler

Nikel, bronz ve gümüş malzemeden imal edilen 29 adet sikkeden 7 adedinin darp yerleri belirlenebilmiştir (Şekil 13).

Fotoğraf 19: MS.6. yy a ait Bizans sikkesi

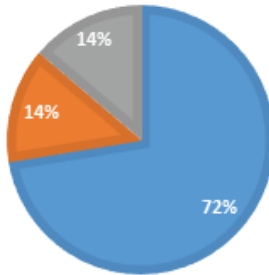
Fotoğraf 20: Saruhanoğulları Beyliğine ait sikke

Fotoğraf 21: Bursa'da darp edilen II. Murat mangırlarından

MALZEMESİNE GÖRE

■ Bronz ■ Gümüş

Şekil 13 – Malzemesine göre ayrımı

Kazıda ele geçen bazı eserlere ilişkin ayrıntılı bilgiler şöyledir:

Kazı Buluntu No: BÇ21-MM-27

Dönemi:

Saruhanoğlu

Ölçüleri: Çap: 1.9 cm, Ağırlık: 1.82 gr.

Buluntu

Yeri: Menteşe

Mezarlığı

Tanımı:

Her iki yüzünde altıgen içerisinde “es-sultan illâ halleda’lîlâhu mülkehu” yazısı okunmaktadır.

Kazı Buluntu No: BÇ21-AU59-26

Dönemi: Osmanlı

Ölçüleri: Çap: 2.02 cm, Ağırlık: 2.94 gr.

Buluntu Yeri:

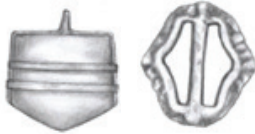
AU59

Tanımı: II. Murad’ın Bursa darplı mangırlarındandır. Bir yüzünde ortada iki düğüm

oluşturan iki çizgili bir hat ile iki satıra ayrılıyor.

Ön yüzünde “Murad bin, Mehmed han

Arka yüzünde “Hallede mülkehu, (8) ortada 3 (...), (Bur)sa”

Şekil 14 - Koşum takımı
kemer ayırıcı rozet

Şekil 15 - Kemer tokası

2021 Yılı Metal Objeleri

Beçin Kalesi 2021 yılı kazı sezonunda çok çeşitli kullanım alanlarına sahip metal objeler bulunmuştur. Özellikle günlük kullanım eşyaları, mimari aksam, kapı aksamı, süs ve savaş aletleri olarak gruplandırılabilirler (Şekil 14-15), (Fotoğraf 22-23).

Fotoğraf 22: Koşum Takımı kayış ayırıcı rozet

Fotoğraf 23: Kemer tokası

Beçin Kalesi'nde yapılan kazı çalışmalarında daha önceki yıllarda olduğu gibi 2021 yılında da diğer metallere oranla demir ve bronz daha yoğun ele geçmiştir (Fotoğraf 24-25).

Fotoğraf 24: 3 Yapraklı ok
ucu

Fotoğraf 25: 2 yapraklı kanallı ok
ucu

RESTORASYON KONSERVASYON ÇALIŞMALARI

2021 yılın da daha çok proje ve konservasyon ağırlıklı çalışmalar yapılmıştır. Yelli Cami, Kale Önü Çeşmesi, Kubbeli Çeşme, su yolları ve havuz da restorasyon çalışmaları yapılırken İç Kale giriş sarnıcında konservasyon çalışmaları yürütülmüştür.

2021 yılı faaliyetleri içinde Yelli Camii'nin restorasyonu tamamlanmıştır. Yapıda bulunan nem sorunu çözmek amacı ile öncelikli olarak çevre drenaj sisteminin yapımıyla işe başlanmıştır. Üst örtü çevresinde bulunan bitki kökleri temizlenmiş, zemin tabakası ortaya çıkarılmış, üst örtüde görülen genel hasarlar tespit edilmiş ve onarım işlemleri tamamlanmıştır. Kubbede yer alan açıklıktan yağmur sularının girerek yapıya zarar vermesi için burası uygun şeffaf malzeme ile kapatılmıştır. Yapı beden duvarlarında güçlendirme çalışmaları yapılmıştır. Giriş ve pencere açıklıklarında görülen malzeme eksikleri özgün haliyle tamamlanmıştır. Cami içerisinde bulunan dönem izi sıvalar, enjeksiyon ile stabil duruma getirilmiş ve özgün haliyle koruma altına alınmıştır. Yapının batısında yer alan hazire bölümü, cami ile bir bütün içerisinde olduğundan bu bölümde yer alan mezarların da konservasyon işlemleri gerçekleştirilmiştir. Restorasyonu tamamlanan cami, daha korunaklı duruma getirmek için ahşap kapı ve pencere takılarak ziyarete açılmaya hazır duruma getirilmiştir (Fotoğraf 26-27).

Fotoğraf 26: Yelli Camii restorasyon çalışması öncesinde yapının genel görünümü

Fotoğraf 27: Yelli Camii restorasyon sonrası genel görünüm

Diğer yapı Kaleönü Çeşmesi'dir. Kazı Başkanlığı tarafından hazırlanan projenin uygulamasına Muğla Valiliğinin destekleriyle başlanmıştır. Büyük bölümü ayakta olan yapının duvarı ve kemeri kısmi olarak günümüze kadar ulaşmıştır. Önceki yıllarda yapılan yol çalışmaları nedeniyle zemin kot seviyesinin yapının yaklaşık 1.30 m altında kaldığı görülmektedir. Yapının restorasyon çalışmaları sırasında, bu bölümün doldurulması yerine ahşap merdiven kullanılarak kurnaya çıkılması sağlanmıştır (Fotoğraf 28-29).

Fotoğraf 28: Kaleönü Çeşmesi **Fotoğraf 29:** Kaleönü Çeşmesinin restorasyon sonrası

Ayrıca yine Kazı Başkanlığı tarafından projesi hazırlanan Kubbeli Çeşme ve suyollarının restorasyonuna Muğla Valiliği'nin destekleri ile başlanmıştır. Mentеше Beyliği dönemine ait olan çeşme ve yanında Bekar Hamamı Beçin ören yerinde yer alan doğal kaynak suyunun günümüzde aktığı nadir çeşmelerdendir. Şehir merkezinde yer alan bu iki yapı büyük çoğunlukla korunmuş şekilde günümüze ulaşmıştır. Restorasyonu bitirdikten sonra şehir merkezindeki suyolları ve çeşme ziyarete açılmıştır (Fotoğraf 30-31).

Fotoğraf 30: Kubbeli Çeşme restorasyon öncesi

Fotoğraf 31: Kubbeli Çeşme restorasyon sonrası

Proje - Çizim Çalışmaları

İç Kale 'de sarnıç bölümünün üst kısmının çelik konstrüksiyon ile destekli cam teras olarak kapatılıp koruma altına alınması için gerekli projelendirme çalışmaları başlatılmıştır. Ayrıca gelen ziyaretçiler için seyir alanı ve yapının içini daha açık görebilecekleri bir mekân oluşturulacaktır. Bu sayede yapının üstü kapatılarak dış etkenlerden korunmuş ve geziye uygun hale getirilerek sergilenmesi planlanmaktadır.

Ayrıca antik kuyu ve merdivenli yapının da koruma projesinin yapımına başlanılmıştır. Yapının büyük bir bölümünde üst örtü çökmüş durumundadır. Projede üst örtü elemanı olarak çelik konstrüksiyonlar önerilmiştir. Yapının hem çatısında hem de beden duvarlarında yapıya zarar vermeyecek nitelikte tahkimat yapılarak bu abidevi eserin ziyarete açılması planlanmaktadır. Ayrıca yerin 19 m altına kadar inen kuyunun aydınlatılması için çeşitli alternatifler projelendirilmiştir.

Güney Ege Kalkınma Ajansı'ndan alınan destek kapsamında başlanılan çevre düzenleme projesi de bu yıl tamamlanan işler içinde yer almaktadır.